

Kloster och kommuniteter

– ett uttalande av Svenska kyrkans biskopar

I. Kloster i den världsvida kyrkan

Kloster och kommuniteter har funnits sedan kyrkans äldsta tid. Genom historien har döpta människor erfarit Guds kallelse och sökt sig till varandra för att dela livet i Kristi efterföljd. Den gemensamma bönen och det gemensamma arbetet (*ora et labora*) har varit kännetecknen och livet tillsammans har ofta stöttats av livslånga löften om t. ex lydnad, kyskhet och fattigdom.

Klosterordnar har olika särdrag. Förutom gemensamt böneliv är kloster också centra för själavård, undervisning och forskning. För en del klosterordnar är det sociala arbetet centralt, medan andra är mer kontemplativa. Av tradition är klosterlivet uppdelat mellan män och kvinnor, även om ett fåtal kloster välkomnar alla. I somliga kloster bär man särskilda kläder, i andra inte.

I vår tid finns både etablerade kloster och sådana kommuniteter som söker sina former. Identiteten sträcker sig ibland över traditionella gränser i en anda av ekumenisk samhörighet.

Som biskopar i Svenska kyrkan bejakar vi att kloster och kommuniteter är en del av den världsvida kyrkans liv, både i historien och i nutiden.

II. Kloster och kommuniteter i Svenska kyrkan

Under lång tid har det funnits alternativa former för gemenskap också i Svenska kyrkan. Efter reformationen förvaltades arvet att vara andliga centra med själavård som uppgift av prästgårdarna. De svenska diakonianstalterna fungerade i praktiken som ett slags kloster, med betoningen på systemskap och med bön och socialt arbete som bärande drag.

Under 1900-talet har enskilda och grupper tagit initiativ för att grunda kloster och kommuniteter i Svenska kyrkan. Dessa har ibland burits av visionen att återknyta till ordenslivet i den romersk-katolska kyrkan och de har fått näring av ekumeniska kontakter. I visionen har då många gånger ingått en tanke om förening med den romersk-katolska kyrkan. Prästvigning av kvinnor har då betraktats som ett hinder för kommunitetsgrundarnas visioner, och klosterrörelsen har därför uppfattats stå i konflikt med vår kyrkas tradition.

Som biskopar i Svenska kyrkan menar vi att kloster och kommuniteter som bejakar vår kyrkas tradition har en plats i vår kyrka.

III. På evangelisk-luthersk teologisk grund

Den teologiska grunden för kloster och kommuniteter innehåller drag från olika kyrkotraditioner. I ekumenisk anda måste hänsyn tas till detta. Tron att varje människa i sin vardag bär på en gudomlig kallelse delas av ortodox, katolsk och protestantisk tradition, även om de teologiska betoningarna är olika. För en evangelisk-luthersk kristen är det viktigt att betona att människors kallelse ser olika ut. Ingen kallelse är finare än någon annan. Och ett liv i kloster är inte enklare än andra sätt att leva.

Luthers teologiska invändning mot klosterlivet var främst att klosterlöften inte får uppfattas lägga något ytterligare till dopet. Nåden i dopet räcker. Vidare är dopets kallelse för en kristen central och innebär sådan tjänst i vardagen som har samhället, världen och medmänniskans behov i fokus. Svenska kyrkan står på evangelisk-luthersk teologisk grund.

Tillsynen över präster och diakoner i Svenska kyrkan som lever i kloster eller kommunitet utövas av stiftets biskop och domkapitel. En tydlighet gällande tillsynen över komuniteten som sådan är önskvärd, men tillsynen måste regleras på olika sätt beroende på vilket sammanhang det gäller.

Som biskopar i Svenska kyrkan förutsätter vi att när ett kloster eller en kommunitet deklarerar att de står i Svenska kyrkans tradition, så innebär det att de lever i enlighet med Svenska kyrkans tro bekännelse och lära.

IV. Gemenskapliv i vår tid

I en individualistisk tid är längtan efter gemenskap en naturlig motkraft. Det är uppenbart att människor i vårt land söker tillhörighet och nya former för att dela liv med andra, vill hörsamma en kallelse och välja en annan livsstil. Även om de grundläggande formerna för att möta denna längtan finns i det vanliga församlingslivet, behöver också andra former av gemenskap finnas.

I Svenska kyrkan bör det finnas öppenhet för kallelser till liv i olika former av gemenskaper, också ekumeniska, t.ex. komuniteter, hemgrupper, bönegemenskaper eller kloster. Av tradition har livslånga löften varit en väsentlig del av kloster- och komunitetslivet. Även om detta är utgångspunkten är det av vikt att se att det i vår tid finns behov av komunitets- och gemenskapliv som kan omfatta en längre eller kortare del av livet.

Som biskopar i Svenska kyrkan uppmuntrar vi till öppenhet för komuniteter, kloster och andra former av bönegemenskap.

Uppsala 20 oktober 2020

Svenska kyrkans biskopar